

СИСТЕМИ: моделі, аналіз, синтез

УДК 681.536

© Б. Дурняк¹, О. Сорочинський¹, Т. Яремків¹, 2013

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОСОБІВ І ЗАСОБІВ СИНХРОНІЗАЦІЇ РУХУ СМУГОТЯГНУЧИХ МЕХАНІЗМІВ І РУЛОНІВ ПОЛІГРАФІЧНИХ МАШИН З ЇХ ЧАСТОТНО- РЕГУЛЬОВАНИМИ АСИНХРОННИМИ ДВИГУНАМИ

Цифровим структурним моделюванням підтверджено здатність синтезованих частотно-регульованих асинхронних приводів смуготягнутих механізмів СМ і рулонів потужністю 4 кВт з автоматизованим контролем і регулюванням натягу смуг і їх швидкостей руху в період розгону і розмотування рулонів. Для моделювання і керування приводами розроблені структурні схеми і програми з використанням скалярних моделей двигунів, описаних в [1,2].

The ability of synthesized frequency managed asynchronous occasions of strip pull mechanisms of SM and roles by power 4 kW with the automated control and adjusting of natyagu of bars and their rates of movement in the period of acceleration and unwinding of rolls have been confirmed by a digital structural simulation. Structure schemes for a modeling and management occasions of flow diagrams and programs developed with the usage of scalar models of engines, described in [1, 2].

1. СПОСОБИ І ЗАСОБИ СИНХРОНІЗАЦІЇ РУХУ ЦИЛІНДРІВ СМУГОТЯГНУЧИХ МЕХАНІЗМІВ, РУЛОНІВ І СМУГ НА ЇХ ПЕРИФЕРІЇ

Синхронізація руху смуг на периферії циліндрів механізмів в поліграфічних машинах є основною вимогою до систем керування ними і оцінюється стабільністю відношень лінійних швидкостей руху смуг $V_{c.i}(t)/V_{c.i-1}(t) = \text{const}$ на периферії циліндрів або їх частот обертання $\omega_{c.i}(t)/\omega_{c.i-1}(t) = \text{const}$, якщо їх радіуси $R_c = \text{const}$ та модулі пружності матеріалу, ширина і товщина смуг сталі. За таких умов для синхронізації використовуються механічні вали з редукторами і іноді з керованими муфтами з'єднань. Замість них найбільш універсальними є індивідуальні електроприводи циліндрів і механізмів. Синхронізуючі вали не прийнятні для з'єднань рулонів зі змінними радіусами і смуготягнутих механізмів СМ, що їх розмотують. До того ж натяг смуг,

---

¹ Українська академія друкарства

що їх з'єднують, нестабільний, в основному із-за нестабільності різниці $\Delta V_c(t) = V_{CM}(t) - V_R(t)$ навіть при $V_{CM}(t) = V_{CMZ} = \text{const}$, бо $V_R(t) = \omega_R(t) \cdot RR(t)$, де $\omega_R(t) = \text{var}$ при $RR(t) = \text{var}$. Тому при недостатньо точній зміні $\omega_R(t)$ в функції $RR(t)$ $V_R = \text{var}$, $\Delta V_c = \text{var}$ і $F_c = \text{var}$, що призводить до видовження або до збільшення натягу смуги. В періоди розгону CM і рулонів з максимальними радіусами RR_{max} і моментами їх інерції JR_{max} , значно більшими J_{CM} , паперові смуги нездатні точно змінювати $V_R(t)$ в функції $V_M(t)$ ($V_R(t) = V_M(t) \cdot V_{RN} / V_{MN}$, де V_{RN} і V_{MN} – номінальні або задані швидкості руху смуги на периферії циліндрів CM і рулону). Тому обслуговуючий персонал візуально контролює видовження смуг і механічним гальмом на валу рулону змінює його частоту обертання. Регульовані електроприводи для розмотуваних рулонів не використовуються. Лише при намотуванні рулонів різного матеріалу застосовуються індивідуальні їх приводи, а також давачі видовження смуг (потенціометричні і більш досконалі сельсинні) і за їх інформацією ручне або автоматизоване регулювання частот обертання двигунів рулонів.

В синтезованих за нашою участю системах цифрового керування приводами CM з додатковими, замість механічних гальм, приводами рулонів [1,2], стан смуги контролюється не давачами, а функціями $f_{IR}(ddvc)$ і $sign(ddvc)$, де $ddvc = V_M(t) \cdot V_{RN} / V_{MN} - V_R(t)$. Якщо $ddvc = 0$ або більша нуля, тоді смуга натягнута і $f_{IR}(ddvc) = 1$, інакше дорівнює нулю і смуга видовжена. Функція $sign(ddvc) = 0$, якщо $V_R(t) = V_M(t) \cdot V_{RN} / V_{MN}$ і смуга натягнута з достатньою силою. Якщо $ddvc > 0$ і $sign(ddvc) = 1$ необхідно збільшувати $V_R(t)$ двигуном рулону, а при $sign(ddvc) = -1$ – необхідно гальмувати рух рулону, при тому екстрено, бо видовження смуги зростає. Для цього зменшується вхідна і вихідна напруга задавача V_R згідно (1) [2]:

$$U_{ZVRH} := U_{ZVRH} \times \omega_D \left(1 + \frac{abs(M_{DH})}{abs(M_D)} \right) - ALPD \times \omega_{ON} \times \quad (1)$$

$$\times abs(M_{DH}) / abs(M_D) \times R_R / (I_{PR} \times V_{RN})$$

де ω_D , $ALPD$ і RR – миттєві частота обертання двигуна, $\alpha = f_S / f_{SN}$ – відносна частота напруги живлення статорних обмоток; RR – миттєвий радіус рулону. Це призводить до зменшення частоти f_S на виході

перетворювача частоти і до зменшення частоти обертання ω_{OD} магнітного поля АД. Величина гальмівного моменту M_{DH} задається. Миттєвий момент M_D АД визначається за електромагнітним M_{ED} моментом АД: $M_D = M_E \cdot \eta_D$, або $M_D = I_S \cdot K_{DM} / I$, де I_S – струм фази статора, $K_{DM} / I = M_E / I_S$.

В формулі (1) U_{ZVRH} – вхідна напруга задавача VR , яка необхідна для гальмування руху рулону; ω_{OH} і M_{DH} – частота обертання ідеального х.х. і заданий гальмівний момент гальмівної механічної характеристики. $Abs(M_{DH}) = M_{DN} \div 2M_{DN}$ і визначається дослідно. Чим менший за величиною гальмівний момент, тим менша ефективність і швидкість синхронізації $VR(t)$ з $VM(t)$. При $sign(ddvc) = 0$ і $f_{IR}(ddvc) = 1$, тобто натягнутій смузі, двигун рулону допомагає двигуну CM перемагати силу опору розмотуванню рулону, а при $sign(ddvc) = 1$ розвиває додатковий до моменту двигуна CM динамічний момент для розгону рулону, що сприяє зменшенню динамічних сил натягу смуги. При тому завантаження двигуна довготривале в періоди розгону CM і R і розмотування рулону. Гальмування руху рулону короткотривале, однак може бути частим. Тому струми статорних обмоток АД доцільно обмежувати до I_{SN} , а при гальмуванні – до $2I_{SN}$.

З метою покращення умов для синхронізації VM і VR в періоди розгону, необхідно вирівнювати приведені до валів двигунів CM і рулонів моменти інерції $J_{SRmax} = J_{Rmax} / IPR^2$ і $J_{SMmax} = (J_{CM} + J_{Rmax} \cdot f_{IR}(ddvc)) / IPM^2$. Оскільки $J_{CM} \ll J_{SRmax}$, то доцільно приймати $IPM = IPR = 1,5-3$. Номінальні частоти обертання АД загальнопромислового призначення не більші 300 1/с. Якщо $VMN = 10$ м/с і $VRN = 9,95$ м/с, то при $RRmin = 0,05$ м/с, необхідна $\omega_R = 9,95 / 0,05 \approx 200$ 1/с, а при $IPR = 1,5-3$ $\omega_{DR} = 300-600$ 1/с при частотах струмів живлення $f_s = 50-100$ Гц і напругах $U_s = 220-440$ В, що допустимо.

При запровадженні швидкості $V_z = 0,3$ м/с і $RRmax = 0,5$ $\omega_{ZDR} = 0,3 / 0,5 \cdot IPR$, тобто 0,9-1,8 1/с і відповідно $f_s = 0,15 \div 0,3$ Гц та $U_s = 0,6 \div 1,3$ В. Сучасні ПЧ здатні забезпечити такі f_s , однак напруги U_s необхідно збільшувати в залежності від сил опору тертя. Це передбачено в програмі моделювання з підпрограмою V_{PARAD} , яка визначає необхідну $\gamma = U_s / U_{SN}$ в функції $\alpha = f_s / f_{SN}$ і моментів опору та тертя при $Z_{REG} = 2$. При $Z_{REG} = 1$ $\gamma = \alpha$ і регулювання здійснюється за зако-

ном $Us/fs = \text{const}$ в режимі розмотування рулону при усталених і заданих VMZ і VRZ .

2. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Моделюванням розгону CM і рулонів за програмою з іменем $CSKRULONAD\{2010\}$, описаною в [2], і блок-схема якої наведена на рис. 1, була доведена необхідність збільшити номінальну потужність PN двигуна рулону з 2,2 кВт до 4 кВт і, відповідно, визначити параметри регуляторів VR , IDR та інших елементів СЦК приводами CM і R . В 2013 році досліджувалась динаміка вказаних приводів з однаковими двигунами CM і рулону потужністю $PN = 4$ кВт, $\omega_N = 302$ 1/с, $IDN = 7,8$ А, $MDN = 13,3$ Нм і редукторами з $IPM = IPR = 3$. Задавались: $VMZ = VMN = 10$ м/с і $VRZ = VRN = 9,95$ м/с; $FOPN = 200$ Н; $FOPM = 0,8$ $FOPN$; $FMN = 200$ Н.

Досліджувався розгін CM і R при максимальних струмах $5IDN$ і $2IDN$ та сталих часу інерції задавачів VM і VR TZV в межах 2-10 сек. Обмежувались максимальні моменти двигунів до $2MDN$. Базові параметри регуляторів VM і VR визначались при JSR_{max} і JSM_{max} ($KRV_{Rv} \approx 300$ В/В, $KRV_{Mv} = 140$ В/В) і адаптувались до $RR = \text{var}$, $JSR = \text{var}$ і $KDM/I = \text{var}$. Базові параметри регуляторів струмів двигунів ($KRIv = 15 \div 20$ В/В) адаптувались до змін $KADI/U$ і KZI . Регулятори FM і FR не використовувались (блокувались). Замість них застосовувались регулятори ΔLc СЕС [2], однак їх вплив при визначених коефіцієнтах пропорційного регулювання (в межах $15 \div 20$ В/В) на синхронізацію VM і VR був незначний при великих KRV . В періоди розгону CM і R проявлялись небажані перевантаження смуги динамічними складовими сил FM . Для їх зменшення необхідно збільшити моменти двигуна рулону. Досягнута достатньо точна синхронізація $VR(t)$ і $VM(t)$ і стійкість систем приводів. Часові характеристики основних координат (MDM , MDR , VM , VR , а також RR) в періоди розгону і розмотування рулону наведені на рис. 1 і рис. 2.

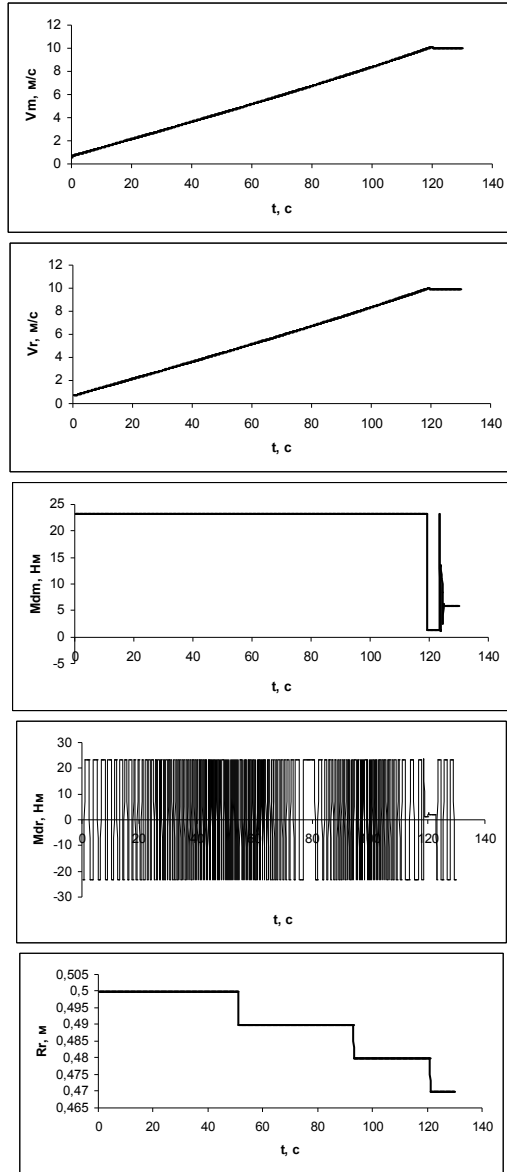

Рис. 1. Часові характеристики швидкостей руху смуги і моментів двигунів СМ і ролону при їх розгонах

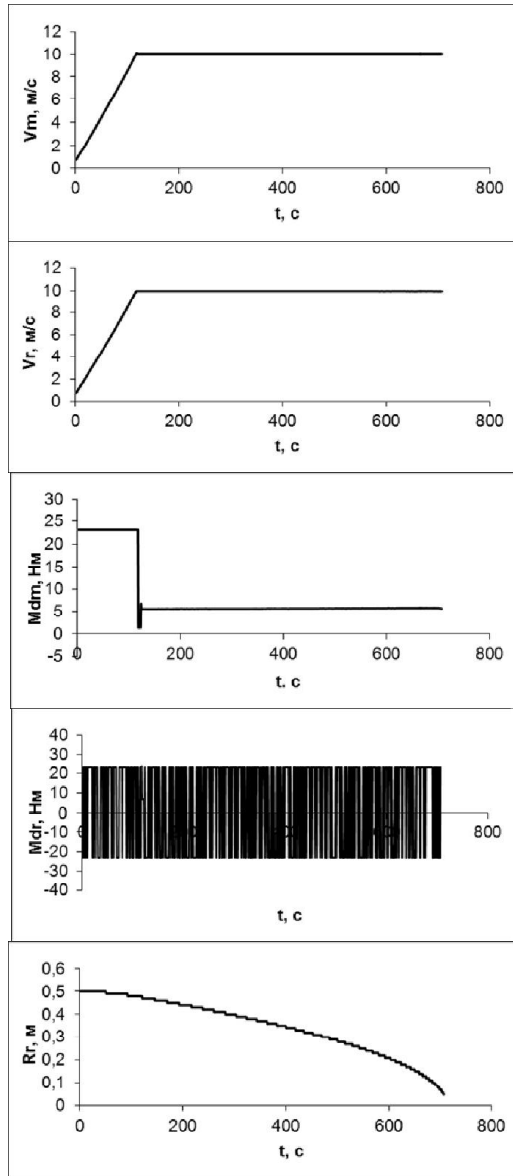

Рис. 2. Часові характеристики швидкостей руху смуги і моментів двигунів СМ і ролону при його розмотуванні

3. ВИСНОВКИ

Для розгону і розмотування рулонів друкарського матеріалу з $RR_{max} = 0,5$ м і $LR = 1$ м необхідні асинхронні двигуни СМ і R з номінальними потужностями 4 кВт і з частотами обертання 314 1/с, та редуктори з $IPM = IPR = 3$, якщо швидкості руху смуг 10 м/с і статичні сили їх натягу 200-300 Н. Динамічні складові сили натягу смуг на периферії циліндрів смуготягнучих механізмів СМ можуть перевершувати статичні сили натягу в 5 і більше разів в залежності від інтенсивності розгону СМ і R. Для їх зменшення і стабілізації та синхронізації руху СМ, рулонів і смуг в період розгону і розмотування рулонів необхідно використовувати додаткові двигуни рулонів, здатні допомагати двигунам СМ і гальмувати рух рулонів замість механічних гальм. Для автоматизації і контролю натягу смуг слід використовувати замість візуального спостереження або давачів видовження смуг, функцію $f1R(ddvc)$, а для автоматичної зміни рушійного моменту двигуна рулону на гальмівний і навпаки – функцію $sign(ddvc)$, де $ddvc = VM(t)*VRN/VMN - VR(t)$. Інтенсивність розгону і гальмування СМ і R можна змінювати змінюючи сталі часу інерції TZVM і TZVR задавачів VM і VR. Цифрові системи керування частотно-регульованими асинхронними приводами СМ і рулонів, описані в [1], з регуляторами VM і VR та IDM і IDR здатні синхронізувати рух СМ, рулонів і смуг без регуляторів сил їх натягу, а для більш точної синхронізації, замість них можуть використовуватись регулятори різниці приростів смуг $\Delta Lc = \Delta LM - \Delta LR$ на периферії циліндрів СМ і рулонів [2].

1. Б. Дурняк. Система цифрового керування механізмами розмотування рулону друкарського матеріалу з частотно-регульованими асинхронними двигунами/ Б. Дурняк, А. Забрамний, Т. Яремків. // - Комп'ютерні технології друкарства. Зб. наук. пр. Вип. 24.– Львів: УАД.-2010.С.3-18. 2. Б. Дурняк. Синхронізація руху смуг і стрічок на периферії рулонів, бобін і циліндрів механізмів поліграфічних машин./ Б. Дурняк, А. Забрамний, О. Сорочинський, Т. Яремків. // Комп'ютерні технології друкарства. Зб. наук. пр. Вип. 28 – Львів: УАД.-2012. – С.3-13.